

FILM híradó

ára: **50**
Fillér

II. évfolyam. 22. szám
1944 június 1—7-ig.

SZÖRENYI ÉVA
a „Péter” női főszereplője

(Inkey felvétel)

A FILMHIRADO HETI MOZI-MŰSORA

NEMZETI APOLLO Erzsébet-kört
45-47. Tel.: 232-002. Idegen utakon. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. 11 és 1/2 órákor.

FORUM Kossuth Lajos-utca 13. Tel.: 189-543. Örök küzdelem. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. 11 és 1/2 órákor.

SZÉKELY Erzsébet-kört 28. Tel.: 226-425. Fekete Hilom. Előadások: 1/2, 1/4, 1/6, 1/8; v. 11 és 1/2 órákor.

ATTILA Rákóczi-út 82. Telefon: 222-404. Bolondos család. Előadások: 10-12 óráig folyó. 1/2, 1/4, 1/6, 1/8; v. 11 órákor.

ALKOTÁS XII. Öombos Csuda-út 11. Tel.: 353-374. Istenök hiteltelisége. Előadások: 1/4, 5, 7; v. 11, 1/2, 3, 5, 7 órákor.

ADRIA Mgrát-kört 5-b. Tel.: 353-707. Feltételek. Előadások: 3, 5, 7; v. 11 órákor is.

ANDRÁSSY V. Csengeri-ú. 39. Tel.: 174-127. Idétkenyés. Mi ketten. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. 11 és 1/2 órákor.

ANNA Rákóczi-út 22. Telefon: 225-238. Kálózserlem. Előadások: 3, 5, 7; v. 11 órákor is.

BELVÁROSI IV. Irányi-ú. 38-40. Helyen mint a gonoszok. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8 órákor.

BAROSS VIII. József-kört 83. Tel.: 149-510. Mese-kőben. Előadások: 3, 5, 7; v. 11, 1/2, 3, 5, 7 órákor.

BELEZNYA VII. Akácfa-utca 4. Telefon: 225-276. 27-ötli VI. 3-ig: Trópusok. Előadások: 11, 1/2, 3/4, 1/6, 1/8 órákor.

BÉKE XIII. Szent László-út 48. Tel.: 291-038. Carmela. — Kísérlet a városon át. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8 órákor.

CSABA Üllői-út 4. Tel.: 149-040. Gróf Monte Cristo. II. rész. Előadások: 3, 5, 7; v. 11 órákor is.

RÁDÓKÓ GRAMOFONOK HANGLEMEZEK
LÉGO-LÁMPÁK
AKUSZTIKA
FEGARO

BÁRLANG Karoly-kört 4. Tel.: 122-722. Kék álarca. Előadások: 1/2, 1/4, 1/6, 1/8 órákor.

ÁTRIUM II. Margit-kört 55. Tel.: 153-034, 154-094. Idegen utakon. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; sz. v. 1/2 órákor.

OMNIA VIII. Kölcsey-utca 2. Tel.: 130-125. Megindulnak a vihar. Előadások: 3, 5, 7; v. 11, 1/2, 3 órákor.

RÁDIUS V. Nagymező-ú. 22-24. Tel.: 122-096. Magyar sarak. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; sz. v. 11, 1/2 órákor.

DAMJANICH VII. Damjanich-utca 1. Tel.: 428-944. Anyamasszony katonája. — Kettásban. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. 11, 1/2 órákor.

DÉLIBÁB XIII. Róbert király-kört 61. Tel.: 490-130. 1-4-gig Ellitok szerelm. 5-7-ig Incovány gyűjtés. Előadások: 3, 5, 7; v. 11 órákor is.

DIADAL X. Kápolna-utca 3-b. Telefon: 348-185. 1-4. Magyar kivánságverseny. — 5-7-ig Orient express. Előadások: 3, 5, 7; v. 11 órákor is.

DUNA Hollán-ú. 7. Tel.: 111-094. Gróf Monte Cristo II. rész. Előadások: 3, 5, 7 órákor.

ERZSÉBET VII. Erzsébet-kört 39. Telefon: 222-401. Erény esed. Előadások: 11, 3, 5 órákor.

ÉVA XIV. Erzsébet királyné-út 1-4. Szeptember végén. 6-8. A néma lány. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. d. 1/2 órákor is.

FLORIÁN III. Florián-tér 1. Tel.: 382-460. 1-4. Csavárdék szégyene. 5-7. Beszél melódiák.

GLÓRIA Thököly-út 56. Tel.: 427-591. 1-4. Hegel szék. Zene. Hely. 5-7. Hancsánlik börtön. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. d. 1/2 órákor is.

HAZÁM XIII. Váci-út 150. Tel.: 202-032. 1-4. Egy belső széklet esztét. 4-8. A belső gondok. Előadások: 3, 5, 7; v. 11 órákor is.

HOMERÓS XIV. Hermina-ú. 7. Tel.: 498-176. Kivétel az öreg azt. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. d. 1/2 órákor is.

HUNNIA XI. Horthy Miklós-út 130. Tel.: 358-441. 1-4. Feltámadás. 5-7. Lajla. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8 órákor.

CORVIN József-kört és Üllői-utca 21. Tel.: 132-088. Magyar sarak. 339-584. Idegen utakon. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8 órákor.

URÁNIA Rákóczi-út 21. Tel.: 146-040. Magyar sarak. Előadások: 3, 5, 1/2; v. 11 órákor is.

IPOLY V. Csáky-utca. Telefon: 292-629. 1-4. Alfa tőr. 5-7. A huszmennyvadász. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. 1/2 órákor is.

JÓZSEFVÁROSI VIII. Kálvária-tér 7. Tel.: 131-316. 1-4. Asszony a katedrón. 5-7. A férfi mind férfi. Előadások: 3, 5, 7; v. 1 órákor is.

KASZINO Szék-út 1. Tel.: 383-102. Idegen utakon. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; sz. 1/2 órákor is; v. 11 órákor is.

KORONA I. Attila-kört 15. Tel.: 155-318. 1-4. Hozományvadász. 5-7. A sors helyes. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. d. 1/2 órákor is.

KULTUR IX. Kinkiz-utca 11. Tel.: 198-120. Személyvadász. 5-7. A sors helyes. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. d. 1/2 órákor is.

KRISTÁLY X. Delejtanya-út 31. Tel.: 133-147. Szerelem ember. Előadások: 5, 7; v. 1 órákor is.

MESEVÁR Szt István-kört 18. Telefon: 114-502. — Trópusok bűne. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8 órákor.

NAP Horthy Miklós-út 32. Tel.: 388-210. 1-4. Sarga ruhák. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. d. 1/2 órákor is.

NÉPSZÍNHÁZ VIII. Kincstér 12. Tel.: 137-345. 1-4. Feltámadás. 5-7. Élelem a nap. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. d. 1/2 órákor is.

NÉP XIII. Váci-út 70. Telefon: 202-030. 1-4. Carmela. 7-ig 5 óra 40 perc. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. d. 11 órákor is.

NYUGAT VI. Teréz-kört 31. Tel.: 101-022. 1-4. Cselekvés. 5-7. Cifra nyamoruság. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. d. 1/2 órákor is.

OTTHON VIII. Benkóczy-ú. 3-5. Telefon: 146-447. 1-4. Beszél melódiák. 5-7. Csodás mond a tudomány. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. d. 1/2 órákor is.

CAPITOL Baross-tér 22. Tel.: 134-291. Anyaszív. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. d. 11, 1/2 órákor.

BUDAI APOLLO II. Csalogány-utca 49. Tel.: 351-500. Feltételek. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8 órákor.

ERZSÉBET-KÖRT 6. Tel.: 221-232. Benedek-baz. Előadások: 1/2, 1/4, 1/6, 1/8, 1/2 órákor.

KÖRZÓ Váci-utca 9. Tel.: 182-218. Magyar sarak. Előadások: 3, 5, 7; sz. 1-3, 5, 7; v. 11, 3, 5, 7 órákor.

ŐSBUDA III. Selmeč-ú. 14-16. Tel.: 363-165. 2-4-ig. Lángoló hiteltelenség. Előadások: 5, 7; v. d. 1/4, 1/6, 1/8 órákor.

PALOTA I. Kristina-kört 155. Tel.: 156-093. 1-4. Feltételek. 5-7. Lászlás Mese-kőben. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. d. 1/2 órákor is.

PÁTRIA Telefon: 145-673. Amról a lány álmodik. Előadások: 10, 1/2, 1/4, 1/6 órákor.

PLUTO Tel.: 297-584. 1-5. Feltételek. Előadások: 3, 5, 7; v. 1 órákor is.

RÁKÓCZI VII. Rákóczi-út 68. Telefon: 426-236. A férfi mind férfi. Előadások: 11, 3, 5, 7 órákor.

RÁDÁY Ráday-utca 92. Telefon: 382-551. Hódoltság család. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. d. 1/2 órákor is.

SCALA Teréz-kört 92. Telefon: 114-411. A sarga ruhák. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. d. 1/2 órákor is.

SZITTYA V. Vilmos császár-út 36-38. Tel.: 111-150. Csodapáros. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. d. 1/2 órákor is.

SZIVÁRVÁNY VII. István-út 39. Tel.: 228-200. 1-4. Bob herceg. 5-7. Bécsi mesék. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; sz. v. 1/2 órákor is.

TATRA IX. Üllői-út 63. Tel.: 132-434. 1-4. Feltételek. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. d. 11, 1/2 órákor is.

TOLDI VII. Rákóczi-út 70. sz. 11. Telefon: 224-443. Meglátás. Előadások: 10, 1/2, 1/4, 1/6, 7; v. d. 11, 3, 5, 7 órákor.

TINÓDI VI. Nagymező-utca 8. Tel.: 225-802. 1-4. Csodás mond a tudomány. Tihos igyverekkel. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. d. 11, 1/2 órákor.

TURUL III. Bécsi-út 69. Tel.: 363-028. 1-4. Bécsi mesék. 5-7. Szabotáz. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. d. 1/2 órákor is.

DEÁK Teréz-kört 39. Tel.: 121-363. 125-032. Boldogság a vége. Előadások: 3, 5, 7; v. d. 11, 1, 3, 5, 7 órákor.

KAMARA Dohány-utca 42-44. Telefon: 429-001. Fekete ember. Előadások: 1/2, 1/4, 1/6, 1/8 órákor.

TURÁN Nagymező-utca 21. Tel.: 120-093. 1-4. Nagygyűjtés. 5-7. Jelműbéli. Előadások: 11, 1/2, 1/4, 1/6, 1/8 órákor.

TISZA VIII. Népszínház-utca 13. Tel.: 123-711. Döntő mérkőzés. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. d. 1/2 órákor is.

UGOCSA XII. Ugoacs-utca 10. Tel.: 154-422. 1-4-ig. Feltételek. 5-7-ig. Kasza. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. d. 1/2 órákor is.

UJBUDA Horthy Miklós-út. Tel.: 288-999. Beszár. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. d. 11, 1/2 órákor is.

VITÉZ Martinovics-tér 5. sz. Tel.: 137-407. Szentek.

ZUGLÓI XIV. Angol-ú. 28. sz. Telefon: 297-063. 1-4-ig. Nagymama. 3-4. Madárkő. 5-7. Hat hét boldogság. Előadások: 1/2, 1/4, 1/6, 1/8; v. d. 1/2 órákor is.

UPEST. Tel.: 294-604. Kálvária seregi Madonna. Előadások: 3, 5, 7; v. d. 1 órákor is.

ÁRPÁD Árpád-út 57-59. Tel.: 495-333. 29-29. Feltételek. Képek. 3-6. Kátyi. Előadások: 3, 5, 7; v. d. 11, 1 órákor is.

ANDRÁSSY Andrásy-út 60. sz. Tel.: 286-433. 1-5. Viharbrág. 5-7. Futófé. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. d. 1/2 órákor is.

KISPEST. Tel.: 286-433. 1-4. Sarga kassza. Előadások: 1/4, 1/6, 1/8; v. d. 3 órákor is.

STEFANIA Üllői-út 11. Tel.: 342-138. 1-4. Viharbrág. 5-11. Képek a tengeren. Előadások: 5, 7; v. d. 3 órákor is.

GUNDEL SZÉK GELLERT színházban és az ÁLLATKERTI vendéglőben. Itélvel, itálavál, figyelmeséggel.

VEZETI Modern napszemüveget DANYI (61) Vörösmarty-tér 6. Tel.: 18-53-18.

Fényhirdetőiroda TEL: 423-279

Könyvnapj és egyéb könyvek vásárolja

Pfeifer Ferdinánd könyvkereskedéséből
Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 5.

Nyugágyvászón 14-40 (tisztá kőder)
Stranytex
X. Horthy István-kört 11. (volt Várnák-kört) Telefon: 185-309.

DOZVALD HÖZVÉLFODR ASZ, DEÁK F. U 12. Haján azonnal megítják, ha DOZVALD-nál FESTIK, ÁPOLJÁK!

MAGYAR JÁTÉKSZIN

cimen gazdagabb tartalommal, díszesebb küljében és 32 oldalon fogunk kopogtatni június folyamán a keresztény magyar közönség aijtán. A „Filmhíradó” szerkesztősége tehát nem búcsúzik kedves olvasótáborától, hanem szellemi és művészi programjában gazdagodva, kétszeres terjedelemben fog megjelenni mint MAGYAR JÁTÉKSZIN. A keresztény magyar olvasóközönség támogatása és az illetékes tényezők megértése lehetővé teszi, hogy a „Kisded makk merész sudárba szökkenjen” s a jövőben olyan művészeti hetilappal kívánjuk szolgálni még hatatosabban az újjáébredő Magyarország kulturális érdekeit, amelynek célja az igazi nemzeti értékek és tehetségek felkarolása. A „Filmhíradó” lelkes olvasóközönségét arra kérjük, hogy az eddighez hasonló szeretettel és megértéssel fogadja szellemi utódját, a MAGYAR JÁTÉKSZIN-t.

Rövidfilm a „Kádár Katáról” Kodály muzsikával

Dulovits Jenő: Olyan fényképes művészetet vizsek a világ minden tájáról, amelynek segítségével jöhetnek a világ minden tájáról.

Az időszerű eseményeket vertő mozgóképi-
lépészházakban most pergetik kísérőműsoroként
a „Kádár Kata” című rövidfilmet. A közönség
ámúlo éhítattal nézi a fotográfáló művészetnek
ezt a szinte egyedülálló, vizuális hatásokra fel-
épített alkotását és önkéntelenül is azt kérdezi:
hát mégis lehet nálunk ilyen filmet csinálni? A
filmet régen osztályozták már önálló műfajjá,
de csak keveseknek, magyar viszonylatban még
kevesebbeknek sikerült közelbe férkőznie a film
titkáinak. Úgy látszik, Szűcs Istvánnak és a foto-
grafus Dulovits Jenőnek mégis csak sikerült...

A „Kádár Kata” című, örégi, erdélyi balladát
dolgozták fel filmmé. Ez a filmeknek kizáróan
kényvelen mondja el a havasi nemesifjú tör-
tenetét Kádár Katával, akit az anyai urigőb
nem enged be a házba, orv kezektől el kell
pusztulnia, hogy aztán a halálban találkozhason
kedvesével. Regőli, éterien gyönyörű erdélyi
tájakon vonul át a kis film cselekménye,
sejtelmes fenyvesek kőd-szötte, napfény-sugá-
rozta útalan-útján kel világra az ifjú s mikor
értesül, hogy kedvesét a tőba ötétek, gyors paripán
visszaszágulud talujába. A tő tőkre alatt
elője rémlik Kádár Kata vízbe hullt arca s rá-
borul a halott kedvesre. A két szerelmes lelke

vizilliónkent, vízözönként ismét egyesül, hogy
aztán a gonosz aszony tetetelen dűhében ösz-
zetapossa őket...

A film tüneményes jelenetei mögött Kodály
Zoltán muzsikája áramlik, zeng, kavarog s a
balladát Szibóssy Margit énekléi eléggé drámai
tölmácsolásban, de nem eléggé érthetően. Az
egyőbként kitűnő hanganyaggal részben a hang-
felvevő nem tudott megbirkózni, részben nem is
mutakozott minden tekintetben alkalmasnak a
drámai alaphangú, sőt, barna tónusokkal festet
ballada közvetítésére.

Dulovits most fotográfált először mozgó fil-
met. Nevét jól ismeri a közönség, több mint egy
évtizede, hiszen az ő lencséjéből kerültek ki
azok a csodálatos fényképeseti hatásokat mutató
fotográfiaiak, amelyek bejárták az egész vilá-
gót, dícsőiséget szerezve a magyar névnek. Du-
lovits tanár-ember s azonkívül, hogy művésze az
optikának, feltaláló is. Előttélcenséivel forradal-
masította a fényképezést s ezzel elismerést szer-
zett nemcsak idehaza, hanem a fényképezés Ga-
hazájában, Németországban is, ahol sokra becsüli
tehetségét.

— Sok gáncs és mellőzés ért — mondotta Du-
lovits Jenő munkatársunknak —, míg a mozgó-
filmig eljutottam és most már elmondható,
hogy érvényesütemet a szakma zsidó kepvi-

sejű és azok kiszolgálói akadályozták meg. Amit
a „Kádár Kata”-ban mutattam, csak töredéke
annak, amit még mutathattam volna, mert saj-
nos, amit a közönség láthat a filmből, az csak
a romja Szűcs, meg az én törekvésemnek. Elgön-
dolásaimat és művészi hitemet a film nem fejle-
hette ki, mert nem a művészet, hanem a gyár-
tás nevében készült a film.

— A fotóművészet titka szerintem: látni a
végeredményt, mégpedig a negatív és pozitív
eljáráson túl és azon is túl, amit a közbeiktatott
mechanikus eszközökkel végez a fotográfus. Nem
vagyok újonc a szakmának, hiszen évekket ez-
előtt sanyarú anyagi körülmények között fél
évet inasodtam a Hunniában, hogy megismer-
kedjek a technikummal.

Talán most remélhetem, hogy fölfedeznek a
mozgófilm számára is s ha alkalom lesz hozzá,
megígérhetem, olyan fényképezési megépetést és
forradalmat vizsek a filmzésbe, hogy a magyar
filmhez tanulni jöhetnek a világ minden tájáról.

Dulovits Jenő szerény, majdnem félénk, igazi
tanárember, aki csak akkor bontakozik ki szinte
megszállott hevülettel, ha élete értelméről és
tartalmáról, a filmről beszélnek körülötte. Ilyen
hittel és önzálommal felt művészembe-
re van szüksége most a megújuló magyar filmgyár-
tásnak.

HOL VANNAK AZ ÍRÓK?
Lőrinc Fiala Ferenc

Mi várhat egy ilyen hadra: Ebekre és harmincafra. Nagy gyalázathoz kerülnek; Ordítanak és keserülnek.
(Agy)

Sokan nem tudják, mi az oka ennek a barlangba visszahúzóódó esendes dacnak. Mert az írók és költők rövid pár hónap óta = dacolnak. Úgy látszik, letették a tollat és leporítottak asztalukról a fehér papírt, ami annak bí-önység, hogy nem voltak igazi írók és nem úgy írtak, ahogy azt énük parancsoltá, hanem úgy, ahogyan azt a Disznófejű nagy Úr — a pénz — fölött megkövetelte. Az egyik író visszahúzódtott Debrecen melletti tanyaárára és onnan nézi a mult és a jövőendő delibábjait és talán nem is tudja, hogy lassan megvalul a kétél között és nemzete között. Egy másik költő valami érthetetlen és jórésze ulódeszi mániáidól hajtoja, a Dumantól lenkás dombjai között borong a multon, míg a harmadik megesküdött azon a bizonyos napon, hogy ő pedig többé nem vesz tollat a kezébe. Egy negyedik igazgatósi tógságával együtt elvesztette művésziát is és korúli eszperesszók mélyén sarcgályaslag panaszokat hallgat az elvesztett paradísom fölötti bánatában.

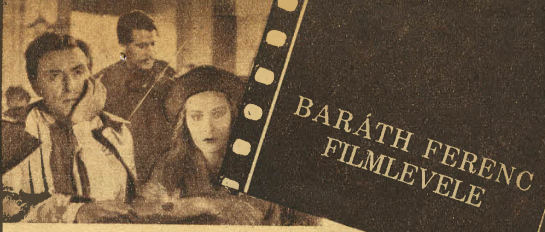
Hol vannak az írók, hol vannak a költők — hol vannak a széphangú sirdályok, akik még nem is olyan régen akasztófavall fenyegetések és olyan harmonia értelmeztek a szabadságot, ahogyan még soha senki széles e hazában. Dacolnak — és hogy korszerűen fejezzük ki magunkat —, kissé mintha szabotálnának is. Adágy hivatozokat Petőre, Tompa Mihályra, Arany Jánosra és a magyar irodalom többi nagyjaira, amíg teljesen megtagadták ezeket és élefelejtik, hogy ezek éppen akkor írták legtragyobb verseiket, amikor bajbakerült az ország és amikor úgy látszik, hogy már minden elvesztett. Minnyivel különb emberek, férfiak és hazafiak voltak ezek azon pesti úr és költő úrnak, akik azt a bizonyos pesti irodalmat jelentették, amely a „Népszava” és a „Magyar Nemzet” szerkesztőségében kezdődött és gyakran a Baumgarten-diktószásnál ért véget.

Nem járunk messze az igazságtól, ha az írók, hogy ezek az elhallgatott sirdályok soha nem énekeltek a magyarságot nagy sorskérdéseiről, a fény sebékről, a bajokról és a bűnökről, hanem mindig csak az úgynevezett mecénások szavára hallgatva, írtak meg a maguk irányított mondanivalóját. Ezer és egy szálte őket a lipótvárosi szalonokhoz, a különböző zsidó nyomdánálalok zold cédulához és mindazon többi dolgozathoz, amelynek egyetlen és végső célja volt a bátorhangú magyar irodalom elhallgatására és guszabokotése. És most, hogy a zsidóság a saját maga által keresett széküldébe jutott, úgy érzik ezek a költők és írók, hogy az ő sorsuk is beteljesedett és az ő pályafutásuk is végetért. A magyar társadalom — de különösen a dúságzad zsidó szalonok által agyontomogott „irodalom és színházi kultúra” roppant mélységei csak most tárultak fel előttünk a maga tragikus valóságában.

A magyar életnek végre sikerült megszabadítani magát a zsidóság sorsozató befolyásától, s a közeimati idők magyar széplelkei most úgy érzik, hogy mindent elvesztettek. Dacolnak, durcsókodnak és mégjobban bezárkóznak abban az elefántcsont-toronnyban, amely eddig is ártaite öket.

Rendben van.

A magyar közönség tudomásul veszi ezt a mély hallgatást és megvárja az időt, amíg felőő és megerősödik egy tisztulható irodalom-gemeleletet hirdető és a költő magyar író- és költőgeneráció. Megvárja, amíg megismerődnak azok, akik eddig nem jurráltak levehőghöz, akiket lenéztek és kipúnyoltak, mert hítek maradtak magyarságukhoz, s mert megölt bennük a bátorság, hogy visszautasítsák az igaz hitet és beszinte szót megölő gyanus származású mecénások, hitvány aranyát. Megvárjuk majd azokat az írókat, mert tudjuk, hogy ezek nem hagyják cserben a nemzetet, a titlat és a szinpadot a nehéz időkben sem, hanem itt küzdöttek velünk és bátran, ösztörinten vallották az író és a nemzet megbonthatatlan egyjségét és közös sorsát. Azok pedig, akik ma durcsónak és megsejtőidőten visszavonulnak, ne panaszokdójának majd és ne sirjanak, ha egyszer — majd ha elvonnak felettünk a komor jellegek —, arra sem jognak emétekezni, hogy valamikor itt éltek közöttünk és valamikor minden juss nélkül birtokolták a magyar írók kijáró tiszteletét és tekintélyét.

BARÁTH FERENC FILMLEVELE

Vannak költők, írók, akik a mondanivalójuk egész részét az olvasó ítéletére, érzésére és képzelésére bízzák. Ez hazárdjáték, mérész és nem egyszer hálátlan álláspont. A jótékony költő homályos az értők részére a felfedezések boldog borzongásait rejtgeti: vajjon mi marad megoldatlanul, titokban a háttérben? Vajjon mi történt két lépés, két randevu, két cselekvés között?

A „jótékony” költő, homályának” dúságzad kiaknázása az „Örök küzdelem” című új olasz film, melynek első részét „Elni akarunk” címmel most mutatták meg. Boldog lehet az a rendező (Goffredo Alessandrini), aki ilyen bizatosan tud játszani a néző képzeltével. Az „Elni akarunk” ugyanis az eseményeknek csak egy részét mondja el, meglepően bátor és mégis olyannyira beszédes hiánysokkal. A téma ugyanis, melyet író és a rendező felvetett, nem mondható az egyetlen film eseményében, mint ahogyan nyilván a regény is, melyből a film készült, csak változott, széles vonásokat rajzolt fel és megelvezte erővel. A választ az olvasó és a néző egészíti ki. A rendező művészei itt éppen abban állt, hogy egyetlen órára terelt a figyelmet. Elkalkulandó nem lehet. A néző azt gondolja, hogy a vállalkozás, amit a rendező akar. Ez a szüggesztivált a rendezés legnagyobb ereje és érdeme.

A téma fájalmasan mai és mindáigdigi írók érvényű marad, amíg gonosz forradalmak vannak és lesznek. Mert a bolsevizmus, amelynek romboló munkáját a film ihletettlen művészi vonalú propagandával mutatja be, kitermelte az élet irgalmatlanul feketé oldalait, nunkajja nyomán kicsapódtott az oiet sötét sörpédre.

A film propagandafilms. Mint ilyen is tanulságos. Nem ökolóziák, mindöngető és hordozó-terelőtlos propaganda, hanem annál sokkal hatásosabb. A üsendühűen kiáltó minden hrsőgszónál. Nos, ez a film a halkság haroszó erejével mond el súlyos és engesztelhetetlen vádakat a bolsevizmus ellen. Egyetlen kitérés van az egész filmben. De mégis mennyire a lélek legmélyéig kiált! Nezzük meg a balti földre ázad matrózatot, ezt a kedélyes hőhért, vagy a GPU embereit. Nem ordögnek maszkirova jelennek meg

előttünk, mégis félelmetesebbek és irgalmatlanabbak, mint a vörösfőző, kétszavus krampuszok a gyermekek képezeletben. Emberek lennek meg a filmben, gonosztevéők, szellemi és anyagi gyilkosok, a valóság embereinek izom- és csontrendszerével.

A hangosság helyett agítat a filmben szereplő családok csalódása, szenvedése és megkínzása. Hogy úgy mondjam: csupa pasz-telteszin az egész film, de a halvány fények, a rendező előtt úgy kedvel a alkalmazott költők magyarátofa emelkedik és gépiuski szörja a halált. A film azonban csak annyit mond el, hogy egy lány bátran nekivág a tengenek, egyedül egy urallodó rendszernek. És hitvalló, bátorsága csodát tesz a GPU főembere kezés bátorry lesz az ellentöradalom és a bolsevizmus tagadásának főhőse előtt. A jószág diadalát érezzük a GPU-főnök szelid megterésében. Vajjon az élet is ennyire elnéző és megbocsátó-e? — ezzel a kérdéssel a rendező azós maradt.

Az „Elni akarunk” epkézlab, nagyvonalú és érdekes film. Szereplői művészek. Alida Valli a film tisztasága és fénye. O az aki egyedül harcolva, mindennel szembeolvá, nekivág a nagy feladatnak. Még árja szelidíteni a körtötte elő farkasokat. Nem bárányt játszik, hanem egy szines, csodálatosan gazdag redőzeli leket veit a néző elő, annyi művészelettel, hogy néha már nem tudjuk mozdulatait, rezéseit követni. Arcának berendezése, szemének fénye, hajának onlása átvaltozik egy-egy jelenetben. Az alakító készség ünnepei metamorfózisú kaprázik és villog előttünk olyan kaléidoszkópusan szines változokban, amilyenre alig látad példa a szineszi játék történetében. Fosco Giachetti a GPU-embere szerepében acélosan hideg volt, majd bemelegedett, végül izott lángol, de csak belülről. Alakításának az ad különös értéket, hogy a legforróbb pillanatokban is éretteit belső vívódását. Bolsevizmú létere egy antibolsevizmú lábnya szeretett bele... Rossano Brazzi a film harmadik főszereplője. Olaszos vérmérsékletű, de szívesen hajlékony színezés, kissé meg nyers matria (köhégsi jeleneti rosszka), de a lírai jelenetekbe kez szinesz.

Kiváncsian várjuk a film második részét, melynek „Isten veled, Kyril!” a címe.

Megjelent: Kovásznay Erzsébet: **Egyetlen egyszer...** egyszer...
e. érdekes témájú regénye
Szöllősy kiadás.

Könyvnap eseményei! Nagy Méda: **A második** c. nagy regénye.
MEFHOSZ kiadás.

Naplemente előtt — vigjátékban elmesélve

Terepszemle

a Vígsház újdonságának próbáin

Milyen kihalt tud lenni a színház reggel tízkor, mikor még ott lebeg a nézőtérben egy otteflettett parfüm a tegnapi előadás után, mikor a nézőtér felett szinte hőmpolyog még az előző nap dörgő tapsa. Talán csak a szerkesztősek ilyen mozdulatlanul néma az íróképek zajának megszünte után, talán az ettermek ilyenek éjszaka, mikor a pincérről lekerül a frakk és a székeket az asztal tetéjére teszik, takarításra készen.

De amikor egy színész felép a színpadra és induljt vezényel a rendező láthatatlan karmesteri pálcájával és megtelik a színpad újra a bimbózó élettel, a művészek szent tapogatózásával a téma körül — rögtön eltűnik a némaság, az a derengő és kísérleties világ, mely az imént még uralmában tartotta a színpadot. Lám, milyen kivirágzó lesz rögtön a színpad, mibelyt felgyulnak az első fények, mibelyt elfoglalja a nézőtérben a helyét Hegedűs Tibor, aki a Vígsház új darabját, Paul Nivoix „Ifjúság” című újdonságát rendezi.

A színpadon már nyüzsgés az élet. Lent a nézőtérben az újságíró izalmában figyeli a szerepek alakulását. A művész teremtmény munkájánál nincs érdekesebb. Amikor az idegen anyaggal szembenéz a színész, gyurta-formálja a figurát, hogy embert, életképes, lélegző lényt alakítson belőle, még a „szakmabeliek” is meglepetés és ingerlő újdonság. És mennyivel érdekesebb mindez, ha külön engedéllyel egy olyan ember keze alatt látja a munkát, aki európai klasszis. Hegedűs Tiborra, erre a rendkívül ösztönös színházi szakemberre gondolunk. Egy szó, melyet az író talán csak hevenyészve vett oda élettel telik meg az író fantáziáján keresztül. Ahogy magyaráz, előjászik, felkesít, igazít, buzdít, helyesbít, lendületre int, csupa lelkesedésből, szeretetből és alázatból fakad.

Boldogok is a színészek fent a színpadon. Mutasd rendeződet, megmondom, milye... az előadás. Még alig látni valamit, de máris kialakult a sejtelmes körvonal. A próbákon a darab még gyúrható massza, alakuló, gomolygó nyersanyag, mely a végleges formát csak az előadásban, a premieren vesz fel. Mégis kihamoztuk már annyit, hogy egy öreg emberöl (Somlay Artúr) szól a darab „beleszeret” egy 18 éves lányba (Kelemen Éva). A Naplemente előtt problémája — a vigjátékíró szemüvegén keresztül nézve.

Már egy-egy mozdulat is elárulja, hogy francia vigjátékkal állunk szemben. A színészek hangjában, mozdulataiban, egész színészi lényében már kezd előmenni az a bizonyos könnyedség.

Ott vár a jelenésre Orsolya Erzsébet, aki Mihályi Ernőnek (tudóst játszik) a házvezetőnőjét alakítja. Odébb Pákozdy Ferencet, a színház új tagját látjuk. Eppen egy modern Putifárné-szerű figurát játszó hölgy (Pogány Margit) akarja elvinni szép tengeri utazásokra. Amott vitéz Benkő Gyula lép be, még füstölög belőle a cigaretta, látszik, hogy közvetlenül a színpadra lépés előtt szívott még egyet...

De vajon ki az a kellemes mozgású új színész, aki Somlay Teresét alakítja?

— Agnes, kérem... — szól hozzá Hegedűs.

— Szóval Esterházy Agnes lesz, a Németországból hazatért magyar színésznő.

— Igen, én vagyok — erősítette —, mikor hozzáléptünk néhány ismerkedő szóra.

Néhány szót kértünk, bemutatkoztunk.

— Évekel ezelőtt mentem ki Németországba, filmiztem Berlinben és Bécsben — mondta — Kimondhatatlanul boldog vagyok, hogy visszajöttem, hogy éppen a Vígsházban léphetek fel, hogy éppen Somlay partnere lehetek, hogy egy olyan szép színpadi fiam van, mint amilyen vitéz Benkő Gyula.

A kollégák mosolyogva hallgatják Esterházy Agnes melegségű, kellemes hangját, amelyen egyáltalán nem érzik meg, hogy hosszú éveket töltött külföldön.

Csupa sugárzás, boldogság ez a lelkes színésznő. Nem jóslatunk, de úgy látszik, hogy...

(A többi majd kiderül a premieren)

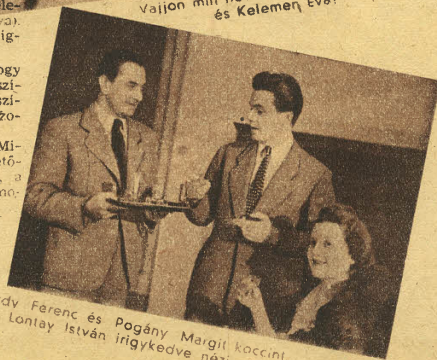
Hegedűs Tibor magy. színház, Kelemen, Esterházy és Orsolya figyeli.

„Házvezető” beszélgetés Somlay Artúr és Esterházy Agnes között.

Vajon min nevet vitéz Benkő Gyula és Kelemen Éva?

Pákozdy Ferenc és Pogány Margit kocint, Lontay István irigykedve nézi.

A MAGYAR KÖNYVNAPOK KÖNYVEI

1944. JÚNIUS 1, 2, 3.

Surányi Miklós Egyedül vagyunk

Székényi István életének regénye, a magyarság hősi korszakának monumentális eposza. Ára kötvé 22 pengő.

Bókay János HÖSNŐ

A legtitésztább és legigazibb emberi értékek himnusza, forró hitvallás a hét-köznapok hősnőjé felé. Ára kötvé 18 pengő.

Lyka Károly KIS KÖNYV A MŰVÉSZETRŐL

Lyka Károly ebben a művében megtanítja látni a laikust, aki érdeklődve indul el megismerni a művészet csodálatos birodalmát. Ára fűzve 8 pengő.

A Magyar Könyvnapra jelenik meg

Traeger Ernő verseskötönyve

CIVITAS FIDELISSIMA
Mindenki, aki Sopront ismeri és szereti, hálaosan fogadja majd ezt a verseskötetét. Ára 10 pengő.

Kaphatók minden könyvesboltban, ill. Iudók Irodalmi Intézet kiadásában Budapestben.

Könnű párnákra fektelem
szép kedvesen a kedvesem;
kővér az ág, az este kék,
vidám a paplan, mint az ég.

Könnű szerelmes bőkjaim,
lány csókjain a csókjaim;
a keble rét, a karja híd,
ül-n pipacsvirág virít.

Könnű az álom: altatom,
babusgatom, babusgatom,
a kék estében, mint a nád,
könnű haját, veres haját.

Gróf Maller Alfréd

TÜNEMÉNY

Merengve parti platánok alatt
A vágu szivemben új életre kel.
Mert kóvrázató tünemény nyugod:
Lángol a nyár — az élet ünnepe!

Mint egy rejtelmes tündér, megölel,
— Míg bámolom a halványkék tavaszt —
Tobzódó nyárban a tünt ifjúság
A nyugvólú platánok alatt.

Fehér vitorlák, lenge csónakok —
Ujjongva múltik tőlem el a gond
Újra érzem: még fiatal vagyok,
Nem talányokban vergődök vakond.

Fénylő párában, sugár-keretben
Ódon Thiany és Füred látstanak,
Remegő tenger nejeleics a víz,
Mit tükörében ringat most a nap.

Karcsú alakján leperog a víz,
Fehér lába a fényben tündököl —
Mint mosolyogva a partra kilép,
Lebűről rajta, nőben ami szép.

Forró gyönyörben izzó szerelem! —
Miért nem élhet mindig itt velem?
Mint él halász, a csónakos, a nád,
Parton henerő kaagylók és a fák...

Tamás Ernő

Sóhaj Edének, a mélyen lírai költőnek, őszinte sikerei voltak a közönség körében. Népszerűsége abban rejlett, hogy a pergő könyvek langyos surranását, az örömetlét sziv forró lüktetését, az elválasztó mandulafüvet fojtogatását és minden más meghatározhatatlant az emberi lélekletnek senki nem tudta megkapóbban az olvasó elé venni, mint ő.

A szíromlelkű lírikus verseit jómagam is olvastam és elképzeléseimben — mert ugyan ki nem vett képet maga elé valamely írás alkotójáról — mindig úgy élt bennem, mint egy karcsú, barnafürtű férfiú, olyantüzi szemekkel, mint egy malátába olvadó opál, a kezei pedig valószínűtlenül hosszúak, halványkérekesek, homlok-simogatók.

Nos, egy napon összehozott a véletlen velem, egyik irodalmi kávéház páholykaréjában és a hallgatóságot az elbeszélés, hogy egy tagbaszakadt, sértehető, veres ember nyujtotta felém husos kezét, mondván: Sóhaj vagyok. Nem, nem: Sóhaj Ede néma volt, szinte a nyakkendősokra tartotta össze a felső testét, a keze finoman nyúlt el, haja szőke csigákban csomagolt, a szeme meg olyan bársnyos volt, mint egy tolvizbe hajló árvácska tükörképe.

Ha egy azéle jár kávéháza, hát ő volt az.

A kávéra ami előtte párologt, úgy tekintett, mint egy tömjénfüstöt árasztó ámpónára, ujjai zöld hajtlatú lágyan és kecsesen fektette a pohár meleg oldalára, a kanalat, mint gőt kezgerszt lebbentette fel a tálcáról és kék szemét a serdüli őz tekintetével vetette rá a főpincérre, esedékl, mikor ezt mondta:

— Hol máskéül, mondja, az a marha kenyeres, hogy a rücsök álljon az ágyvalusában?

Első találkozásom kissé meglepett ez, viszont elmélázní akkor kezdtem igazán, mikor harmadnap szívfájdítóan bús versét pillantottam meg egy újságban. „A kenyéret utolsó szájt” címen. Egy csehlöng sirt a versben, egy éhségben elesett ember jatja a dús nemtő felé, aki a pirohasult falatok tornyosszép halmozát hozdozza...

— Hejnye — mondtam magamban —, hejnye.

Ezt mondtam akkor is, mikor egy héttel később mutatták közös barátaink a legfrissebb Sóhaj-verseket, amely így kezdődött:

Madár-rezgettél kis ág vagyok
Törzsköcs fádon lomb, ő, család...

Keltem is tudták, hogy egy nappal előbb Sóhaj Ede nagynénjénél járt, háromszáz pengő kölcsönt kért, majd a játszidádon elutasító válasz hallatára piszkavassal szétverte a bevessel telt tálat, letepte a kanárikalickát úgy, hogy a mincjensélyné sikohezására behatolt vici lokalizálta őt, amitől egy lila dudor még mindig látható a homlokán.

Most már egyenesen felkeltette érdeklődésemet a szíromlelkű költő. Amikor ezt a lila dudort írta meg.

Nem sokáig kellett várom és a vici-reminiscencia is lepergetett egy morék halk rimlevélet. „A viaskodás” című határozatlan szép vers volt. Álomkép. Desztilláció. Libegő peplonban jár egy rém a fénylő Ember. Csapongva szed jáspisvirágokat, gránátpillék között. De jön a bíka, a roppanó csont, a líhegős hű. A barom. A jáspisvirágok elbódítják a vadat, a legyért ember fölemelkedik, sugárzón dalolni kezd, győzelemi dalt, de csillaghomlokán mégis ég a harc jele, a fölles, kék diadém. Itt járt a gonosz.

Innen kezdve pergő sebességgel ismertem meg Sóhaj Edét.

A „Keserű válás és az én konok Asszonyomlő” című poéma előzményeként bórondósból kitéte a lépőszámba a háziaszonya háromhavi ki nem egyenlített szobaber elmaradása nyomán kelt haragjának szerény kielégítéseképpon.

Nyílt titok volt barátai körében, hogy miután nagyanyja szeretetházi ápolási költségeit ismételen mátra fordította és emiatt szorongva került el a karitatív intézményt, a „Szívemél küldöm el helyettem...” címmel adta az irodalomnak új alkotását.

Az „Itt állok két kék ibolyaszemmel...” címűt akkor írta, mikor a lakásadó-nője ügyében felniele kellett a járásbírószálg előtt.

Az „Adagio” közzvetlenül két pofon után született meg, amelyeket egy ruhátárban kapott krakeler magatartása miatt.

Rikta koszos ember volt Sóhaj Ede, csakhát a kidobott, csrés krumpliből is anaszt tudott csinálni.

Lírikus volt a sötét himpellér, aki egyszer, jobb híján, dalba öntötte a telefon-névsort, megírván „Lélekéregiment Drótországban” című megejtő szonettjét.

Akik csak papíron csodáltak őt, versei után meghatótan ejtették ölkibe kezük, netán könnyezve, a nyugvó nap bíróra merengve, kiprúltan, torukban kalap-paló szívvél, sóhajúva, ábrándosan, megilletődve, esetleg adóáltak az ablakhoz, hogy forró homlokukat az üveg hűvösöz szorítsák, vagy éppenséggel megszólaltatták ódon zenélőbőráikat és sokáig lehunyták szemükét.

Ily, kár, hogy nekem ki kellett hullanom ebből a bűvölőből. Gen, mi eljártunk a kávéháza továbbra is, a plüssmámmorral övezett márványasztalhoz, ismerősök és számosan barátok, akik nem fektethetők üveghez a homlokunkukat.

Sőt.

Ámbár ott voltak mind a lapok és bennük a Sóhaj-versek. A lapokat fellopoltuk és tekintetünkkel belenkívódtak a hulló szírmű, halk poémák.

Elolvastuk mind valamennyit.

Igy a legutóbbit is, amikor persze ő még nem volt ott.

Azt, ami így kezdődött:

Surranva szállok a gyöngyös csillagok felé
Törz, vad lőkésél, nyílegyemest...

Es akkor mondta egyikünk a félreletit poéma után, halkán, sok tárgyilagossággal.

— Vajon honnan rugták ki Edét a napokban, nem tudjátok?...

ITÉL A FOLYÓ

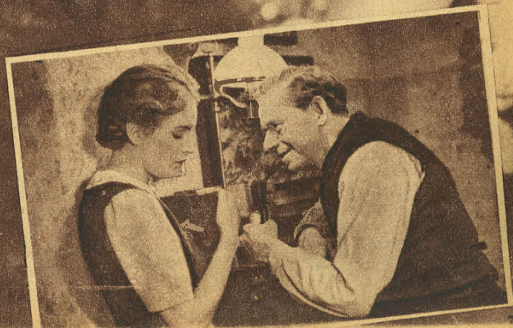
A filmvadász kimagasló eseménye lesz a német filmművészet döbbenetes erejű alkotásának bemutatása a Corvinban. Az őseréjű parasztdrámá az ember örök harcát mutatja be az elemek ellen, a föld gyermekeinek küzdelmét a folyó emberfeletti hatalma ellen, amely el akarja ragadni a kenyeretadó földet.

Günther Rittau

a nagy német rendező örök emléket állított ebben a filmben az emberi akarat erő csodájának magörökítésére. A német filmművészet legnagyobb népi alakítóinak sorából Friedrich Kuisler és E. W. Bochert igazi művészei talál ebben a filmben teret. A fiatalok erejét Hans Söhnker és Lotte Koch képviseli, akik mellett a kiváló szereplők hosszú sora biztosítja a film sikerét.

Magyarországon, az árvizek idején különös sikerre számíthat a filmalkotás, amelynek bemutatását ünnepi keretek között folyik a Corvinban.

Horváth Jenő, Tasnádi Fekete Mária, K. Tanay Emil és Hamvay Lucy az „Arnyék” nagyváradi bemutatóján.

Forgószínpad

val készült Madách-film, amely „Ember tragédiája” szerzőjének életét dolgozza fel. Az utolsó forgatási napon egy pesti kórtyéki túlsó tevételek légiaridó-zavarta meg a munkát. A felvételeket abbahagyták, de a nagy személyzet minden tagja példás feyelemmel teljesítette a kötelességét. A légo megsztése után azután zavartalanul folyt tovább a munka.

Az „Ember tragédiája” különben most kerül bemutatásra Finnországban. A nagy színházi bemutatót a finn rádió is sugározza.

Rövidesen filmre kerül valószínűleg Marschalko Lajos fel dolgozásában a „Tiszszászai bűnper”. A magyar Zsv Süss a zsidóság magyarországi aknamunkájára vet fényt.

Vidám Híradó

HERJÁN, HERJÁN, HERJÁN, HERJÁN, HERJÁN

Egyik soéd film, melyet Nem kiírtolt sok reklám. Gyufáról szólt, tehát Gyujtó hatást tett rám. Gyufagyári kislány Leli meg partnerét. A hős lángra lobbán S elveszti a fejét.

Tengerész kormányost Játszik Csörtos nyáron A Városligetben, Nyilván rendes áron. Ilyen kormányossal Erdélyi is arat, Biztos, hogy nem futhat Zárnyora a darab.

Új csillagra bukkant A csillagos égen Egyik finn csillagász. Nem is olyan régen. Azt kérdezem most a Csillagott ott messze. Színpadok csillaga, Vagy filmszillag lesz-e?

Zár már a Nemzeti, Beleunt a jóba, Tén ki is van tűzve Már a záporpróba. Stratja az ég al! Szezonzárást szászor: A záporpróbából Volt pár próba-zápor.

„Felelőség nélkül” címen új film forgatását kezdik meg néhány nap múlva. A forgatókönyv írója Gencsy István debreceni íróteviselő. A készülő produkció a bürokrácia felelőség alól való húzóadásának maró satírája lesz.

Befejeződött a pécsi színházi szezon. Dr. Székely György direktor jelentése szerint az év 164 ezer pengő deficittel zárult. Mivel Pécs házikelésbe vette át a színházat, a hiányt a városnak kell megtérítenie.

Vitéz Bánky Róbert szegedi színházulata is befejezte előadásait s átköltözött nyári állomás helyére. Szolnokra, ahol Kerecsendi Kiss Márton: „Az első” című színművevel nyitotta meg a szezon.

Kecskeméti város polgármestere Bekéscsaba, Cegléd, Makó és Szentes együttműködésével új színházterület létesítésén fáradozik. Az érdeklét városok képviselői értekezleten gyűlnek össze s ezen határoznak majd az igazgató megválasztásáról is.

A kolozsvári Operaház új bemutatásban mutatta be a „Szóltetés a szerilyből” című Mozart-operát. A főszerepek Páka Jolán, Szanati József, Molnár Margit, Gaál József és dr. Sikolya István énekelte.

A „Majális” című új magyar film, amely nemrégiben megtartott szakmai bemutatóján általában sikert aratott, valószínűleg Németországban, Bécsben kerül először nagyközönség elé.

Nánay Valéria, a miskolci színház fiatal tehetséges művésze, az egy napos szabadságát Budapestben töltötte.

A debreceni színdarabon valószínűs hűzódású járóruj díjt. Márky Géza és Csengeri Aladár egy-egy debreceni úrlány vezetnek évad végén olár elé, míg a társulat énekes-pianonánát, Németh Ilonkát egy debreceni katonatiszt jegyezte el.

Nemrégiben Debrecenben a „Cigány szerelem” és a „Mosoly országba” felújítása alkalmával énekes östettségű tñnt fel Hajdú Péter MÁV teviselő személvében, aki pompás, kulturált hangjával egy csapásra meghódította a közönséget. Hajdú Péterre a kolozsvári színház is felgylt s a fiatal színesíthetség a jövő évben már mlp a kolozsvári Operaház tagja isg működni.

Erdélyi Mihály, a ligeti színház népszerű igazgatója befejezte „Cserebogár, sárga cserebogár” című új nyári operettjét. A zenés rész hangszerelését Bánfalvi-Beck Miklós, az ismert komponista végzi. Különbén már a direktor nyári társulata is együtt áll: Honthy Hanna, Fehes Teri, Bilicsi Tivadár és Csörtos Gyula mellett valószínűleg egy vidékről felkerült színész lesz a bonviván.

Szép Zoltán, a tehetséges fiatal színész egy most készülő magyar film főszerepét játssza.

„Mozartot és Delibest szeretnék énekelni és nem slágereket”

— MONDJA BARABÁS SÁRI

A Dunakört délelőtti csendjében találkoztam a minap Barabás Sárral.

— Egy gyors interjú, kedves Művésznő. Szerepéről, művészi terevéről — állítottam meg, mert nem sétált, mondjuk korozózt, hanem törtévet igyekezett valahová.

— Jaj, ez néha. Ugyanis rádiópórában van és pontosnak kell lennem, mert utána egy estis hangversenyem próbájára megyek. Amennyiben velem tart... szívesen. Dehát miről is beszéljek? — szerénykedett, mert éppen olyan szerény művészelem, mint amilyen Istenáldotta tehetség és pompásan kulturált kolarozót énekesnő.

— Hogy miről? Hát a szűfolt programjáról — biztattam. Mindig mosolygó arca pillanatra elfelhőödött.

— Sajnos, programom megint csak könnyű kis dallamokból áll. A rádióban legalább Denéver-áriákat énekelek és egy Mozartot, de a koncerten megint csak azt, amiben — mint szerződéselméleti énekesnő — általában duskálhatok: könnyűt és könnyűt. A legkönnyűket.

— Mindjárt hozzá is tettem:

— Ne higgye, kérem, hogy lenézem a könnyű muzsikát, a könnyű énekes szerepet. De ahányszor még megpróbálkoztam velem illetékes és operaszerepeket bíztak rám — úgy érzem, mindig megfelelek.

— Az Operaház legutóbbi „Sevillai borbély” előadására gondol ugye-e. Meleg, szép siker volt. Sajnálhatja minden operakedvelőt és Mozart-rájongót, aki nem látta Barabás Sári Rozina szerepében, vagy mondjuk, főként: nem hallhatta.

— Igen, a Rozina éneklésére szívesen emlékeztem vissza. Éreztem, tapasztaltam a sikert. De öszintén mondom, nem is annyira a siker volt a fontos és általában az életben nem is az a döntő...

— Egy színészről beszél így?

— Így gondolkodom. Mert nekem a boldogságot és jelentet, Mozartot énekelhettem és az Operában. A muzsika iránti szent alázatot éreztem.

— Mindezekről a soron lévő könnyű próbára sietve beszélgetünk. Utközben azt mondta még Barabás Sári:

— Tudja mi volt a szép? Hogy semmiféle közbenjárás nem kellett keresnem operai szereplésemhez. Szembetalálkoztam Márkus igazgatóval. Köszöntött és tovább ment. En követtem s megöföltam. Ott helyben kérdeztem, nem volna-e községe szereplésemre? Azt hittem a világ fordul velem. Azt igazgató készségesen mondta: dehogys nem, a legjobb időben kérdezi...

— Miért nem szerződették azóta?

— Magam is szeretném tudni. Hiszen sikerem volt.

— Az operai vezetés — kezdtem, de Barabás Sári közbeszólt: — Senki sem akarok bírálni. En csak énekelni szeretnék Mozartot, Delibest — mert a muzsikanak ezt a két zenéjét kedvelem legjobban, legutóbb a kolozsvári Nemzeti Színházban énekeltem — lelkes készülődés után — Delibes Lakméjét. Most készül egy új Kivánsághangverseny-film. Abban is Lakmét énekelem. Egyik kedvenc szerepem.

— Emlékszem még a Városi Színház nyolc év előtti Opera előadásaira. Rigolettóban, általános feltűnést keltett egy akkor ismeretlen nevű Gilda.

— Az volt első operaszerepem. Utána következett a Sevillai borbély Roziniája. Hat éves koromból tanultok, szintelenül csak tanultok. Először táncoltam. Tíz évig Ballerina voltam. Tizenkilenc éves koromban léptem föl színpadon, mint színésznő. A ligeti Budapesti Színház egyik kis nyári operettjének voltam a primadonnája. Istennem, — a szereplés nem kenyeret jelentett. Sajnos, nem sok különböző dolog számomra, hogy miből éljek. Ezért főtartottam a mult nyáron is — nyári operettben. Két év előtt a Strauss-operét a Sziget Színpadon, még inkább kedvem szerinti szerepéről volt.

— Mindenki tudja: község és szakemberek, hogy milyen eredeti, gazdagtehetségű szopránénekesnő. Lehetetlenség, hogy alkalmi és — kis könnyű szereplésekkel fecsérelje el hangját, szingzagad szopránját.

— En hiszek a küzdést követő diadalban.

— Akkor emléjük, — mielőbb és végleesen az Opera színpadán látom viszont.

— Vagy — vagy... — búcsúzott ezüsthangján Barabás Sári

— aki egyik legjobb szopránunk s akire komoly szükség van az operaszínpadnak — mégis majdnem mindig csak divatos énekeszámokkal szerepeltetik. Szabó József.

Nem hagyom itt Pestet

— mondja Koréh Endre

Közel a Ligethez, barátságos, tágas és napcsütötte lakásban fogad bennünket Koréh Endre, az Opera Riváló éneke. Hatalmas termetű, markánsarcú férfi a híres Koréh, akinek harang-mély hangján keresztül ismerté meg a magyar község az „Álmos, ráncos medvébcs”-ot, a Garabonciás „Deres már a határ”-t, egy sereg régi, gyönyörű népdalt és aká talán Európában is egyelőbb enékli a „Bohéme” világhírű kabát-áridját.

— Nagyon félek az interjúktól — mondja zavartan a művész. — Maguk olyan furcsa dolgot tudnak kérdezni és én tehetsetelen ríportalan vagyok...

De azért megadóan ül le a divány sarkába és várja, hogy „fureskáit” kérdezzünk tőle.

— Hogy jutott eszébe az operaszínpad hűvös távolságából a kisebb, de barátságosabb hangversenypódiumra lépni?

— Először voltam dalénekes, aztán operanékes — felel Koréh. — Mindig, amikor operát énekeltem, gondoltam arra, hogy ismét szeretnék dalokat is énekelni. Más az opera községe és más a hangversenyeké. Meg aztán: az operát nem mindenki érti meg, ennél fogva nem is mindenki szereti. Attól eltérve, hogy nehezebben is hozzáférhető, mint a hangversenyterem. Így határozottam el, hogy néha-néha énekelek néhány dalt annak a községnek, amely nem hallgat engem az Operában.

— Miért éppen a „medvébcsot” énekelte, amely végtelenül bájos és szép, de természetesen nem mutatja meg az igazi Koréht?

— Kísérlet volt, amely bevált. A dalt tényleg nagyon szépnék és hatásosnak találtam és — talán emlékszik rá, — egy kívánsághangversenyen énekeltem először. A katonák, akik lent ültek a nézőtérben, megértették és megszerették ezt a kis művet. Akkor tudtam már biztosan, hogy ezzel örömet szerzek legközelebb is, ha énekelek. Utána jött a „Pince mélyén”, a „Deres már a határ” és a többi.

— Ezenkívül, — folytatja nagy füstkarakákat fuja szivarjából, — különösen a rádióban, gyakran énekelek régi magyar népdalokat is. Ezek a dalok a másik kedvenc műsorszámom. Minden rádióéneklésem után sok kedves köszönetet és üdvözlöt kapok azokról, akik szeretik az afféle „házsízos” nótákat.

— Idén fellép még hangversenyen?

— Minden évben két hangversenyen szoktam fellépni, kétórás műsorral. Ennek betanulása és előkészítése igen sok időt és fáradságot igényel és a műsor annyira kimerítő, hogy abból elég kétszer egy évben.

— Szóval mostanában már nem halljuk Koréh Endrét hangversenyen?

— Nem. Annál is inkább, mert rövidesen ismét Bécsbe megyek.

— Mint vendégművész?

— Igen. Június végéig mint vendég,

aztán mint a bécsi Opera szerződöttet tagja.

— Itthagya Pestet?

— Nem. Csak kevesebbet fogok fellépni, mint eddig. Szerződés köt a pesti és a bécsi Operához.

— Gratulálunk.

Koréh Endrét, ezt a kivételes tehetségű művészt a németek is „elfeledték” a maguk számára. Csak vigyázzunk, végkép el ne hódítsák tőlünk. Kimegyünk az erkélyre és lefényképezzük Koréh Endrét. Ezt se nagyon szereti, de azért beleegyezik.

— Általában az a benyomásunk, hogy ez a nagyon-nagy művész a világ legszerényebb embere.

Mielőtt elmegyünk még egy „merényletet” követünk el a művészt ellen. Megkérjük, énekelje el a kabát-áridát. Nem sokat gondolkozik és kelteti magát, hanem azonnal leli a zongorához és gyönyörű basszushangja egy pillanat alatt megtölti az egész lakást. Elbűvölve hallgatjuk a csodálatos mélységből áramló hangot.

Sajnos, a beszélgetésnek ezt a — kétségtelenül legszebb — részét — nem jktathatjuk ide. Hogy is szokták mondani? — technikai akadályok miatt... Pedig ez minden interjúnál többet mondana Koréh Endréről.

Mándoky Katalin.

Szahari séta a Jászai Mari-utcában

En már, sajnos, nem láthattam Jászai Marit, nem hallhattam orgazugsági gyönyörű hangját. A magyar színházszász fénykorának erről az izzó, óriási tehetségű drámai hősnőjéről annál többet olvastam Gyulay Pál és Ambrus Zoltán műzeális értékek kritikáiban, Herczeg Ferenc emlékirataiban és hallgattam Laczkó Géza érdekes, személyes élményeit. A kitűnő író édesanyja, Laczkó Aranka a kolozsvári Nemzeti Színház neves tagja, jó barátja volt a „nagy Mirjának”, Laczkó Géza Kitályháziában feltehetően oldalként emlékezem meg arról a természeti viszonyokról is szép, színes barátságáról.

Nem lepett hát meg, amikor nemrégiben azt olvastam a Közmunkatanács városrendezési tervével kapcsolatban egy jelenésben, hogy Jászai Mariról utcát neveztek el. — Ilyen ügy képzelttem, hogy ha a magyar színházat nagyjairól a halás utcai régi megemlékező — mint ahogyan politikusokról, városatyákról és a város költőiről és prókorról is szokott utcát elnevezni —, akkor ezek az utcák a hírességek érdeméhez, értékéhez méltó helyen hirdetik majd az illetők halhatatlanságát. Persze, más az élmélet és más az utókor nyakata. Mert Jászai Mariról sem valahol a Madách Imre-sugárú környékén neveztek el utcát szilveszterén, mert ott a Dob-utca húzódik, vagy ha már oda „nem fért”, akkor nem a Gellérthegyben vagy a Rózsadombon, mint tették Ádvyal

hanem egyenesen a IX-dik kerületben a Gubacsi-út és Soroksári-út közötti területen a Szaharához hasonló terepen.

Mert Jászai Mari-utca — és mégáncs. A körüli villamoskáluz vadonat új névmutató könyvecskéje szerint is. — van. A 32-es villamos derék kaluzsának könyvecskéje szerint is. A Gubacsi-út és Soroksári-út egyik mellékútja a Jászai Mari-utca. Ezen a helyen azonban hiába botorálattam bódultan és kíváncsian szomszédokra a Jászai Mari-utca névtáblájára. Találtam Hentes-utcát, sőt Tótló-utcát is, mert hiszen erre van a Vágónál. Végül is elkeveredtem benyitottam egy Soroksári-úti bormérésbe azzal, hogy merre van, kérem, a Jászai Mari-utca?

A csapós és testes vendéglőre idegenül bántak rám. Egy derék úri ember, akit sortárskereskedőnek néztem, sajnálkozva mosolygott: — Uraságod eltévedt. A Jász-utca, uram, más kerületbe van. — Jászai Mari-utca — erőlködöm késégsébesen. — Ilyen névvel iteemben nem is hallottam, kérem. — Nagy színdarab volt! — próbáltam a megvilágosodás felé terelni az atyai borongós felogást. De hiába.

— Boszán, én csak Haveró Máriára emlékeztem. Kislányultem a csapszékéből. Lássák a kanulok, illetve a közmunkatanács urai, mit tettek, ha ugyan egyáltalán van Jászai Mari-utca. Ekkor szerencsémre megpillantottam a lelvélhóró postást, aki éppen az egyik ház kapuján fordult ki a teljes felszereléssel. Olyan csak tudni, hol van Jászai Mari-utca? Talán csak vitt már oda levelet vagy pénzes-utalványt? Megszólítottam a kedves postást. Fejét rázta: — Nincs erre Jászai Mari-utca. Hacsak — mutatott egy sávár és üres teleknyelv felé — abból nem lesz idejűl Jászai Mari-utca? — Igen, most már némiképp nekem valami. De hát idetették azt az utcát? Máltatlan dolog, kérem. — Talán tudj, ki volt Jászai Mari? — Hogyne, kérem. Jászait már nem láttam, mert gyerek voltam még, amikor olvastam az újságokban, hogy meghalt. Végképp gyerekeké. Igen, most már némiképp nekem valami. Nemzeti Színházban, Blaha Lujzának ott voltam a temetésén, egyzóval, kérem, sajnálom, hogy nem láthattam Jászai Marit. Es sajnálom, hogy erre nyílik utca, mert tenni mernék rá, hogy senki sem tudja az itteliek közül, hogy ki volt.

Ide írom a postás nevet, Mester Józsefnek hívják a ezek után a színházat való megbecsülése végett, kérem a közmunkatanácsot, helyezze más városrészbé a még meg sem nyitott Jászai Mari-utcat. Sz. J.

NAPPAL a raktárnok a Nemzetinél

Korunk irodalmi életének kórus tünete, hogy talán soha nem volt még ennyi dilettáns dráma, regény és verselő, mint manapság. Ir a színes, a dízős, a gyáros, az arisztokrata. Az égvilágon mindenki ír, minden ruhó, rangú és társadalmi pozíciójú ember.

Nem véletlen, hogy ezeknek az írókat embereknek irodalmi dudájára nagyrészt a színházak tájékan burjánzik. Állami és magán-színházak direktóráját titkos drámaírók száza ostromolják. A színházgató a saját portáján sem lehet biztonságban, mert ír nemcsak a színész, de a kellekés, díszletmester és a bútoros is, mint állblabbokki kiderül.

Arról kapunk ugyanis hírt, hogy a Nemzeti Színház raktárnoka, bizonyos Kenderessy Lajos nevezett fiatalember egyik pesti irodalmi vállalat pályázatán benyújtott egyfelvonásos színművével díjat nyert, s a má a Vigadóban nemskorára bemutatásra is kerül.

Intelligens, komoly fiatalember ez a Kenderessy István. Ábból a fajtából való, akit általában meg hányt-vevett az élet. Ez es most az esetében valóban nem unalomgyűtő frázis.

De adjuk át neki a szót. Erődes meghallgatni.

— Annakidején a megszállás éveiben a kolozsvári egyetemem

ÉS JEL verset és drámát ír

szerettem meg a diplomát és esztendőki állás nélkül voltam. Gondolataiban csendesen elmélyülve folytattam.

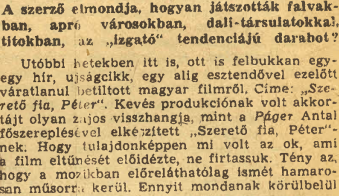
— Két esztendőre kerültem Pestre a mikor a Nemzeti Színház rendezői tanfolyama megnyílt, én is jelentkeztem. Felvettem s hogy valamilyen megélhessék, átvergődhessem a tanfolyam éveit, kaptam ezt a raktárnoki állást.

Arról tapogatózunk, vajjon át is a színház levegője készítette az irodalommal való kacérokódásra.

Határozottan tiltakozik.

— Szó sincs róla. Már Kolozsvárról írogattam s az ottani színészek egy jótékony esten be is mutatták egyik kis színdarabomat. A „Regös” ítebétkutató pályázatán ezzel munkámmal nyertem meg Van egy darabom a Nemzeti Színháznál is, „Az asszony búne” a címe. Liszt Nándor elosztása és tehetségés munkának tartja. Ezenkívül most írok egy nagyobb társadalmi életképet. Pényes Alicenak szántam és szeretném, ha Kolozsvárról mutatnák be. Bevallja, hogy ír verset és novellát is. Mutatóul olvas egy párat. Hát a versek bizony kicsit szegnek még, de a prózá íróskó agész ügyes. Kereskedik kis művek. Terveiről is beszél, szeretné az akadémián után mint rendező elhelyezkedni valamely színháznál. De azért hű maradna az irodalomhoz is.

Mégis bemutatják a „Szerető fia, Pétert”

A szerző elmondja, hogyan jászották falvakban, apró városokban, dall-társulatokkal, tiókban, az „Izgató” tendenciájú darabot?

Utóbbi hetekben itt is, ott is felbukkannak egy hír, újságcikkek, egy alig esztendővel ezelőtti váratlanul beültött magyar filmről. Címe: „Szerető fia, Péter”. Kevés produkcióknak volt akkor-igat olyan záros visszhangja, mint a Páger Antal főszereplésével elkészített „Szerető fia, Péter”-nek. Hogy tulajdonképpen mi volt az ok, ami a film elutásását előidézte, ne fitarsuk. Tény az, hogy a mozikban előreláthatólag ismét hamarosan műsortartó kerül. Ennyit mondanak körülbelül a híradók.

Arról azonban csak igen kevesen tudnak, hogy ennek az (gen mély sorsproblémák taglaló műnek színeszerep a szerzője: a debreceni népszéki táncoskomikus, Szabó Samu. Erdéskesnek tartottuk megkísérlésait a vidéki színész-írók, már csak azért is, mert szerzőként a „Szerető fia, Péter” a hetekben Debrecenben a színpadon is nyilvánosság elé kerül.

— A „Szerető fia, Péter” őst — kezdi Szabó Samu komikusoktá meghazudtoló komisszálygal — „Majusi vihar” címen már löbb kisebb vidéki színházban bemutatják az év folyamán. A film azonban a Debreceni bemutatásáig kerülő színmű alapján készült. Meg kell említenem, hogy a darabot beláttam a kitűnő Ferenc jegyzli, mint társzerző. Nagyobb elérés a két variáns között nem sok lehet. Egy-két bővítésű, simítótló eltekinthe, csak a cím az, ami különböző. Amikor a „Szerető fia, Péter” annakidején levettek a mozik műsoráról, a „Majusi vihar”-ral jártam végig szegény dall társulatokkal az Alföld apró városait és falvait. Tenyérnyi színpadokon messze mellett jászottunk, de a közönségnek tetszett a darab és ezért is bízom a Fendrikkel áttűstül. „Szerető fia, Péter” debreceni sikerében.

— Mi a Szerető fia, Péter? — érkeles hivatás?

— Megmutatni az ősszékűt hídak két egymástól távoli társadalmi osztály, a szellérség és bitorkosság között.

Ennyit a darabról a szerzővel. Most még csak azt említték meg, hogy a debreceni színész nagy lelkesedéssel készülődnek a bemutatásra. Mert ez a premier nemcsak a debreceni közönség, de bizonyára az ország színházi szakembereink figyelmét is magára vonja. (b. t.)

Fábry Éva

Csinos, helyes, szőke ifjú hölgy Fábry Éva, a Kis Vidám Színház kis primadonnája. Amint az egyvárszói előadás során kiderült, a fiatal művésznő szépen énekel, bájos tehetséges, felkerestük tehát, hogy kicsit elbeszégjünk vele.

— Annak ellenére, hogy a „Varjúfészek”-ben nem tudom kifutni a formámat — máris ami az enklét illeti — nagyon szeretem ezt a szerepet — kezdi Fábry Éva — Szívesen játszom parasztszerepet, pedig nagyon féltem tőle eleinte. De aztán, a bemutató után az összes újságok kedvezően írtak rólam, akkor megnyugodtam.

— Mit tart igazi szerepkörének?

— Háát... — sóhajt melankólikusan — a nagyoperettet. Szeretnék egyszer egy Lehár-hősnőt eljátszani. Abban meg tudnám mutatni, mit tudok.

— Szóval nagyoperett. A színházzal tehát meglennék. Filmmel kapcsolatos ambíciói, vágyai nincsenek?

— De mennyire vannak! — nevet és közben kicsillan sok szép fehér foga.

— Eppen most van szó egy filmszerepről. A Pegazussal tárgyalok, ősszel kezdenék forgatni a filmet. És képzelje, ott is parasztszerepben kellene fellépnem.

— Csak nem a „Varjúfészek” filmváltozatáról van szó?

— Arról. Ugyanezt a szerepet játszánám benne, illetve ugyanezt a zsánérú szerepet, mert a forgatókönyvön alapos változtatásokat eszközölnek.

— Mondjon valami olyat is magáról, ami nem jut eszünkbe megkérdezni... —

— Tudja mit szeretnék? — kérdi és kislányos arccskája lángolni kezd a belső forráságtól. — Egyszer, egyetlenegyszer és nem is most, hanem majd később, évek múlva szeretném elénekelni — a „Bohémet” Mimijét!

Hát ezt igazán nem jutott volna eszünkbe megkérdezni. De ha ez a szép és tehetséges kislány ilyen nagy vágyakat őriz a lelkében — talán valóra is tudja váltani őket...

Mánóky Katalin.

Kertay Lili

Kedves, rukszentes urilány. Már az első pillantásra feltűnik, hogy egész lényét valami fiatal lelkesedés fűti át. A művészi hivatás iránti lelkesedés.

— Már gyerekkorom óta színésznő akartam lenni — kezdi élete egyik legelső interjúját Kertay Lili, aki egyébként jónévvű uricsaládból származik. — Mikor leérettégtűnt és állásba kerültem, a saját kerestemből készítettem a színészi pályára. A vizsgaelőadáson látott meg Tóth Miklós s úgy kaptam meg a „Majális” című film főszerepét. Egy 16 éves leányt játszom s alig várom, hogy ez a film a közönség elé kerüljön.

— A „Majális” az első filmje? — kérdeztük a fiatal művésznőt.

— Nem. Az „Éjjeli zenében” játszottam először filmen. Kislánykoromban már többször szavaltam az iskolában, de színpadon még nem szerepeltem, csak filmen.

— Hogy a szakmánál maradjunk, a filmszínésznők közül kik a kedvencel?

— Danielle Darrieux és Jenny Jugo — feleli habozás nélkül. — Van bennük egyéniség s ez a fontos a művészetben.

Ezútan megemlítetük, hogy a kritika őszinte elismeréssel fogadta kedves alakítását a „Magyar sasokban”. Szerényen jegyzi meg:

— Matolay Géza és Jányos István témája olyan szép és lelkesítő, hogy mi szereplők a legteljesebb odaadással igyekeztünk dolgozni. Ezt talán a közönség is észrevette alakításunkon.

Elmondja még Kertay Lili, hogy negyedik filmje a „Cyanu”, mely Bónyi Adorján „Négyesfogó” című regényéből készült. A film műfaja vigjáték.

Befejezésül megkérdezzük, hogy mi a terve a művészi programja?

Szinte ríposzszerepben választék kerülni, mert a színpadon közvetlenebb kapcsolatot lehet teremteni a közönséggel. De azért a filmet is szeretem, már csak azért is, mert annak köszönhetem, hogy az vagyok, aki vagyok.

Azt hisszük, hogy Kertay Lili óhaja nem marad színes ábránd. A magyar színészetnek nagy szüksége van hivatásában hívó, lelkes és tehetséges keresztény színészekre és színésznőkre.

(b. p.)

Török Ilona

Török Ilona, ez a ragyogó szépségű, fiatal színésznő nem ismeretlen a színházi világban, de a nagyközönség előtt sem. Igaz, hogy csak kisebb szerepekben és hosszabb időközökben láttuk, de epizódalakításában is megcsillogtatta sokrétű tehetségét s mindig hiányérzet élt bennünk, miért nem látjuk többet, miért nem kap nagyobb feladatokat?

— Most, hogy a „Lejtőn” című filmben újra felbukkant, — ároztuk, hogy végére járunk a dolognak és kifagatjuk, mi az oka ennek a nagy visszavonultságnak? Török Ilona talán a Nyári muri című darabban. Anyira szeretem, hogy ilyen fiatal korban ez már bűn. Bűn saját maga, a tehetsége ellen és egy kicsit azok ellen is, akik sokat vártak tőle.

— Úgy látszik, hogy örök újonc maradok a színpadon — kezdi vallomását. — Megsugom, nem én vagyok az oka, hanem a térjem. Nem engedő, hogy színpadra lépjek. Pedig a színpadot az élet kiegészítőjének és értelmének érzem.

— Mit játszott eddig?

— Alig merem elmondani. Egy kis epizód szerepet játszottam három évvel ezelőtt az Új Magyarban, a Boronkai lányok című operettben. Új házasként voltunk és egy kicsit a nászajándék boldogságát éreztem, hogy játszhattam. Aztán a Vidám Színházban léptem fel a Nyári muri című darabban. Ezt a darabot halálra ítélte az akkori dekonjunkcióra. 1942 koranyarán volt ez, a sikertelenségben a forró nyár is közreműködött, amely minden előzmény nélkül fullasztó hevesseggel váratlanul betoppant Budapestre.

— És hogy áll a filmekkel?

— Filmmel, ha kisebb szereplésimert ennek lehet mondani. Egy kis szerepet játszottam a Kadetzerebben, ugyancsak kis szerepet a nemrég bemutatott „Lejtőn” című filmben. Ezek csak szárnypróbálgatások, telve kis lépések, melyeket előjátéknak tekintek valami nagy, új feladat felé.

(Miklóssy)

Egy óra a színészek múzeumában

Budapesten majdnem száz múzeum van. A nagyközönség a múzeumoknak ebben a rengetegében allig-alig vesz tudomást az egyik legérdekesebb gyűjteményről, a színészek múzeumáról, ahol a magyar színjátszás legérdekesebb emlékei pihennek. Sokan azt sem tudják, hol van ez a múzeum. Közelvélűen a Nemzeti Színház közelében, az Emke-kávéház fölött, a harmadik emeleten, ahova már alig hallatszanak fel az utcai zajok, csak tompán, megszürdöve, mint ahogy a holt, de valahogyan mégis elevennek tűnő tárgyak, emlékek birodalmában állik.

Különben maga a ház is emlékezetes épület, hiszen itt töltötte életé utolsó éveit a nemzet csalóánya, Blaha Lujza, minden idők legtökéletesebb és legebüvölőbb Finom Rózsija. Most fogorvos lakik a lakásban, ahol a magyar színjátszás nagyszonyosa élete alkonyán pályátsárait fogadta egy csésze csokoládéra. Délután most a keserves vístás és síkögás zaja veri fel a lakás csendjét: egy-egy fogfájós lehelli rá barbár fájalmát a fényes fogóra és fűrögépre...

A harmadik emeleten pedig, ahol a múzeumot elhelyezték, *semmi sem jelzi, hogy diadalok és tapsorkánok emlékei sorakoznak az öt szobában, a holt tárgyak közönyt és dermedt nyugalmával.* De a látogató mégis érzi a szobrok halott nyugalmának titkos életét, a képek, kosztymű üzenetét és vallomását a régi korokról, színházi sikerekről és mámoros bemutatók lázáról.

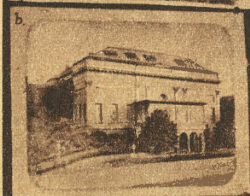
A múzeum nem régi keletű, bár már 1886-ban felvetették a múzeum létesítésének a gondolatát. Ami természetesen is. Vajjon kit nem érdekel évszázadok múlva is Blaha Lujza egyik híres arcképe, vagy a halálra ítélt népszínmű egy-egy érdekesebb kelleké?

A múzeum megalapításának érdeme Pataki József, a Nemzeti Színház érdemes művészé, aki a tudósok szorgalmával búvárkodik a letint korok szénszí emlékei közt, cikkeivel, rádió-előadásaival idézgeti a nagy komédiások multját.

Az első terem a magyar színjátszás legősibb korszakával ismereti meg a nézőt. Itt van Sám Kristóf kegyesrendi tanár Igazhási című darabjának az első magyar színjátzó társulat nyitódarabjának egy példánya. 1790-beli kiadás. Úgy látszik, az első magyar színészek bemutatkozása nagy sikerrel járhatott, mert a következő évben már Teátrum-Kalendáriumot kellett kiadni a közönség érdeklődésére. Ennek egy példánya is itt látható. Ebben a kalendáriumban megállapították a „játzó személyeknek köteleességeit”, mégpedig vagy húsz „különböző tzkiben”. Ezek közt van egy, melyet még ma is nagyon szigorúan vesznek, az pedig így hangzik: „Senkinek sem szabad akkor, mikor a játék-darabban hiva-

Az ember tragediájának első színlapja.

A Nemzeti Színház épülete hátról változatban: a) 1837, b) 1867, c) 1874-ben.

tallja vagon, a nézőközönség között forgolódni, bator a játék még el nem kezdődött is."

A színészet térhódítását a kiállított tárgyak mennyisége is bizonyítja. 1793-ban Budán már megnyitották a nyári játékszínt is. Ennek a társulatnak főerősége volt Moór Anna, az első magyar drámai hősnő. Kiállított ruhát, arannyal átszőtt rokokó-pruszlika, selyem keszkenője, sálja mutatja, milyen választékosan öltözött. Itt látható a képe is Nem csoda, hogy gyönyörű megjelenése Kazinczy Ferencel is meglepte. Kazinczy írta róla, hogy Moór Anna ünnepléses alkalmakkor kőrmét megaranyozta.

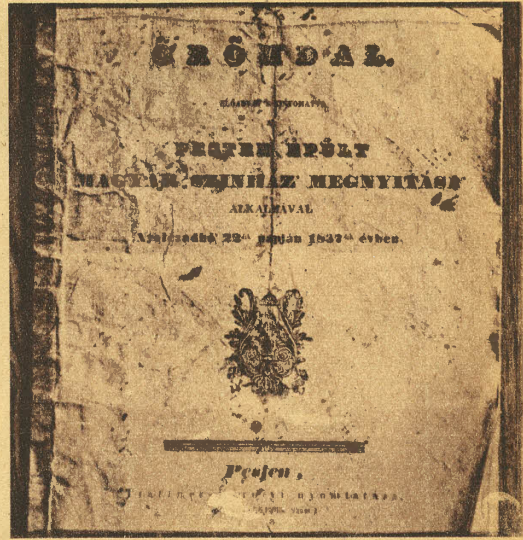
bires a színjátszásáról. Debrecenben a legendás hírű Déryné volt a kedvenc. Mindezek az adatképek, színlapok, egy-egy ruhadarab, megaranyozott cipellő, egy gyűrűn csészén, legyezőn keresztül elevenednek meg a múzeum üveg-tárlói alatt.

A legérdekesebb és hozzánk legközelebb álló terem a legelső, melyet a modern, a közel-múlt színészeinek emlékeivel töltöttek meg. Itt állították ki a régi, a Rákóczi-út és a Múzeum-körút sarkán lebontott nemzeti Színház eredeti modelljét, illetve kicsinyített másolatát. A megnyitás emlékei sorakoznak egy szekrényben. Az első belépője, az Arpád ébredése című Vörösmarty-darab, mellyel a színházat 1837 őszén megnyitották. Az első színlap... Aztán több még közelebbi név következik. Egy levél, amelyet a „Hamlet” fordítója ügyében Arany János írt a Nemzeti Színház akkori igazgatójának. Egy színlap, mely az ember tragédiájának első szereposztását tünteti fel, a híres Paulay Ede-féle rendezést.

Sorra jönnek a szobrok és képek, a különböző emléktárgyak. Tamási Józsefnek a leghíresebb „Jalu rosszának” pipája, Jokosa csizmája. Egy csomó Blaha-kép, egy levél, melyet Wagner Richard írt a Nemzeti Színháznak. Jászai Mari gyűrűje, ládája, melyben mint Gertrudis királynő a magavarrta diadalmát és ruhát tartotta. Egy levél, melyben a megöregedett Déryné városi segélyért folyamodik.

Egyszóval a magyar színészet egész története...

Baráth Ferenc.

Pintér Mihály örömdala. 1837 augusztus 22-én a Nemzeti Színház megnyitási ünnepén a nezőtérén osztogatták.

A PÁRISI DEMIKOLLEKCIO

Ha nem is hoz a vonalvezetésben fontos változást, részleteiben mégis mutat egy-két újdonságot. Még a tavaszi kollekcióban bemutatott gyapjuszövet kabátjukék annyira népszerűek lettek, hogy DORMOY nyarra, nagy petyes impriméből is mutat robe manteau-t kétsoros gombolással, hosszú, bő, csuklóban eiszűkülő ujjal.

Miután az estélyi ruha egyelőre elvesztette aktualitását, a délutáni ruhára hárult az a feladat, hogy eleganciájával helytálljon akkor is, ha a hölgy ünnepélyesebb összejövetele, színházba vagy koncertre veszi fel s ezért a demikollekcióban igen sok a tiszta fekete, fehér lingeivel, esetleg színes övvel díszített ruha.

Színben sok ruha közül igen finom árnyalatú drappos szürkéből, a favorit pedig azidén az ámbraszín. Egészen eredeti CARPENTIER délutáni ruhája (1), a spencer-szerű felsőrészekete, a csavart alj, elől dusan redőzve, pedig ámbraszínű.

Az újra divatbajött V-alakú nyakkiadvással készült PAQUIN fekete, a mell- és espóreszen erősen húzott kreppehúja (2) és PIGUET redőztű, ámbraszínű övvel díszített fekete délutáni ruhája (3). A V-szerű kiadvás karcsúbbá teszi a nyakát, hosszítja a felsőrészt s így különleges sikerre számíthat a kissé molett hölgyek körében.

Érdekes újdonsága még a demikollekciónak az impriméből készült úgynevezett „hamis” kosztüm. Egyik legszebb modell BALENCIAGA kreációja (4), fehér alapon fekete, levélmintás impriméből. A finoman húzott szoknya egybe van dolgozva a hosszított derék-résszel s így teljesen a selyemkosztüm illúzióját kelti. Smaragd zöld öv és kesztyű egészíti ki az elegáns együttest. Egyszerűségében is fiatalos LE-LONG fekete alapon fehér petyes kreppe-imprimé ruhája (5). P. D.

IA-33
pudert
használók

J.F. SCHWARZLOSE FIAI
BUDAPEST

Könyvespolc

Clementis Ervin: Hová parancsol?

A most folyó háború kitörése előtti esztendők ezer színben ragyogó, tarka, nemzetközi Velencéje mosolyog felénk a regény minden lapjáról. Az izgalmas történet Budapestről indul ki s ide is ível vissza. Egy férfi és két nő furcsa, fanyar szerelmének története szövi át ezt a déli színekben ragyogó városképet. A szerelem szépsége és szomorúsága mosolyog felénk halkán és szelíden, mint az ősz. *Clementis Ervin* magávalragadó és frissenpergő új, regényét Velencét ábrázoló színpompás címlappal és izléses kiállításban bocsátja nagy sikert ígéro útjára a *Hárfa* könyvkiadó.

MEGJELENT!

Gonda Anna:

És nem lehetsz feleség

e. legújabb könyve.

Érdekes témájú modern társadalmi regény (Hárfa)

Ara 19-80

KIS KÉPES NAGYVÁRADI

HÍRADÓ

Német-magyar
kívánsóghangverseny
Nagyváradon

Mi kék? — Az ég!

De a lentit rejtevényben is van négy „kék” sor, ha azok elé a „kék” szót olvassuk. Mégpedig: Herceg-darab, Strauss-kerítő és — a filmrejtvény kedvéért — egy-egy filmdíj a pesti mozgó műsorából!

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17				18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
30															
32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47
48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63
64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79
80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95
96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111

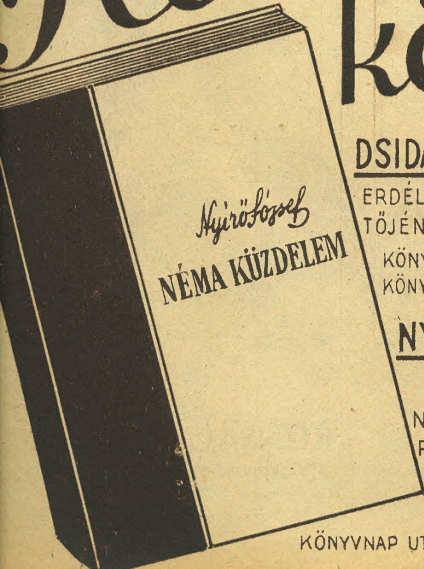
VIZSZINTESEN:
1. Igy kiabál, aki nagyon kiabál. 11. Győr német neve. 12. Ravasszág példaképe. 13. Alfa és omega. 14. Német kelet. 15. Idegen filmkomikus. 16. Páfi Tibor. 17. Újkeletű. 21. A meteor fele. 23. Idegen ízl. 24. Régi úrméreték. 25. Tagadózó. 27. Svanholm keresztneve. 28. Átmeqy a folyón. 29. Valódi. 31. Leánynev. 32. Személyes név. 33. Méricskés. 34. Szóhámos. 35. Portéka. 36. Idegen női név. 37. Nagy Margit. 38. Leánynev. 40. 31. — lattul. 41. József Joly. 42. Kazánk fő útonalja. 43. Testvérnép. 48. Romantikus körülmény ábrázolása.

FÜGGŐLESEN:
1. — anghali év előtti film címe. 2. Kelet. 3. Régi súlymérték. 4. Irányi Boriska. 5. Arany — franciául. 6. Virág. 7. Van ezse. 8. Kórus. 9. Egyforma betűk. 10. Német énekesnő. 11. Ilyen gyümölcs a szamóca. 17. Tejvállalat. 19. Elvesz valamit. 20. Segédhivatal rövidítés. 22. Szavanyúság. 24. Olasz autómárka. 26. Szürke állatka. 28. Maszk. 30. Csúnya — névéltöve. 31. Görögben — egyenlő. 34. Turpiáság. 35. Spanyol kődváros. 37. Csodálkozó-szó. 38. Fedél közpece. 40. A legjobb ízl. 42. Igekötb. 44. Idegen kertes magánhangzó. 45. Fedák Sári.

Filmhíradó képes művészi hetilap. Szerkesztő: Benyóczy Pál. Felelős és szerkesztő és kiadó: Czebe Lászlóné, Budapest, V. Vörösmarty-tér 4. sz. Megjelenik szerdán. Előfizetési ár: 1 hónapra 2.— P. 1/4 évre 5.50 P. 1/2 évre 11.— P. 1. évre 22.— P. — Hirdetés díja: hasábmilliméterenként 2.— P. — Németország területén előfizetéseket felvesz lapunk németbirodalmi főmegbízottja: Paul Weiszhaupt, München, Pf. 75742. Németországban 1/2 évre 11. egész évre 22 RM. Főbizomnyos: Paul Weiszhaupt, München, Pf. 75742.

Nyomatott Légrády Testvérek r.-t. körforgógépein (V., Vilmos császár-út 78. szám). Felelős nyomdaigazgató: Kertész Árpád.

Révai könyvnapjai könyvei

DSIDA JENŐ: VÁLOGATOTT VERSEI

ERDÉLY FIATALON ELHUNYT KIVÁLÓ KÖLTŐJÉNEK, LEGSZEBB VERSEI.

KÖNYVNAPI ÁRA KÖTVE 9.- PENGŐ
KÖNYVNAPO UTÁNI ÁRA KÖTVE 13.50 PENGŐ

NYIRŐ JÓZSEF:

NÉMA KÜZDELEM

NYIRŐ JÓZSEF ÚJ, MONUMENTÁLIS REGÉNYE A SZÓRVÁNYOK ÉLETÉRŐL

KÖNYVNAPI ÁRA KÖTVE 20.- PENGŐ

KÖNYVNAPO UTÁNI ÁRA KÖTVE 28.- PENGŐ

FILM
híradó

KUNSÁGI MÁRIA
a Vígyszínház művésznője

Cím: Tábori posta:

A lapot küldi: